

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne.....2024,

kterým se mění zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů, a některé další zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů

Čl. I

Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 250/2021 Sb. a zákona č. 130/2022 Sb., se mění takto:

1. V § 1 se na konci textu odstavce 3 doplňují slova „(dále jen „příslušník inspekce“) a zaměstnanci České republiky zařazení k výkonu práce v inspekci (dále jen „zaměstnanec inspekce“)“.
2. V § 2 odst. 1 písmeno a) zní:
„a) příslušník Policie České republiky, celník nebo příslušník Vězeňské služby České republiky (dále jen „příslušník bezpečnostního sboru“) nebo příslušník inspekce,“.
3. V § 2 odst. 1 písm. b) se za slova „Policii České republiky“ vkládají slova „(dále jen „zaměstnanec policie“)“ a slova „v inspekci“ se nahrazují slovy „zaměstnanec inspekce“.
4. V § 2 odst. 1 písm. c) se za slova „službě České republiky“ vkládají slova „(dále jen „zaměstnanec bezpečnostního sboru“)“.
5. V § 2 odst. 2 písm. a) se slova „Policie České republiky, celníka, příslušníka Vězeňské služby České republiky“ nahrazují slovy „bezpečnostního sboru“ a slova „České republiky zařazeného k výkonu práce v Policii České republiky“ se nahrazují slovem „policie“.
6. V § 2 odst. 2 písm. b) se slova „České republiky zařazeného k výkonu práce v Celní správě České republiky nebo Vězeňské službě České republiky“ nahrazují slovy „bezpečnostního sboru“.

7. V § 2 odst. 4 větě první se slova „Policie České republiky, příslušníků Vězeňské služby České republiky a příslušníků Celní správy České republiky“ nahrazují slovy „bezpečnostních sborů, příslušníků inspekce, zaměstnanců policie, zaměstnanců inspekce a zaměstnanců bezpečnostních sborů“.
8. V § 3 se slovo „je“ nahrazuje slovy „a zaměstnanec inspekce jsou“ a slovo „povinen“ se nahrazuje slovem „povinni“.
9. V § 5 úvodní části ustanovení se slova „je povinen“ nahrazují slovy „a zaměstnanec inspekce jsou povinni“.
10. V § 5 písm. a) a b) se slovo „jeho“ nahrazuje slovem „jejich“.
11. V § 6 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Zaměstnanec inspekce je při provádění úkonu povinen prokázat svou příslušnost k inspekci průkazem zaměstnance inspekce.“.
12. V § 6 odst. 2 větě první a druhé se za slova „příslušník inspekce“ vkládají slova „nebo zaměstnanec inspekce“.
13. V § 6 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Povinnost prokázat příslušnost k inspekci nemá příslušník inspekce, který tuto příslušnost oprávněně zastírá.“.
14. V § 7 větě první se za slovo „inspekce“ vkládají slova „nebo zaměstnanec inspekce“.
15. V § 8 se slovo „správy“ nahrazuje slovem „moci“.
16. V § 11 odst. 1 písmeno d) zní:

„d) v prostorech užívaných inspekcí znečišťuje nebo poškozuje majetek nebo slovně uráží nebo fyzicky napadá jinou osobu.“.
17. Za § 13 se vkládá nový § 13a, který včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 23 zní:

„§ 13a

Odnětí věci

(1) Příslušník inspekce je oprávněn vyzvat osobu k vydání věci, jestliže

- a) lze mít za to, že v řízení o přestupku může být uloženo její propadnutí nebo může být zabrána, nebo
- b) jde o věc důležitou pro řízení o přestupku.

(2) Po předchozí marné výzvě k vydání věci podle odstavce 1 je příslušník inspekce oprávněn tuto věc odejmout. Nelze odejmout věc, jejíž hodnota je

v nápadném nepoměru k povaze přestupku. Vyžaduje-li to bezpečnost osob nebo majetku nebo jiný obdobný obecný zájem, věta druhá se nepoužije.

(3) O vydání věci nebo jejím odnětí sepíše příslušník inspekce úřední záznam a osobě vystaví potvrzení. Vydanou nebo odňatou věc, je-li jí třeba k dalšímu řízení, příslušník inspekce předá orgánu, který je příslušný rozhodnout o přestupku; jinak ji vydá osobě, o jejímž právu na věc není pochyb, popřípadě se vrátí osobě, která ji vydala nebo které byla odňata.

(4) Je-li věcí podle odstavce 1 nebo 2 omamná nebo psychotropní látka nebo prekursor drog nebo jiná chemická látka nebo jiný předmět určený k výrobě omamných nebo psychotropních látek, požádá inspekce Policii České republiky o součinnost při zničení věci podle jiného právního předpisu²³⁾.

²³⁾ § 34 odst. 4 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

18. V § 14 odst. 2 se za slovo „látky“ vkládají slova „, prekursory drog, jiné chemické látky nebo předměty určené k výrobě omamných a psychotropních látek“.

19. Za § 15 se vkládá nový § 15a, který včetně nadpisu zní:

„§ 15a

Vstup do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek

(1) Příslušník inspekce může při plnění konkrétního úkolu inspekce vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob.

(2) Příslušník inspekce dále může vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření v případě pronásledování osoby.

(3) Příslušník inspekce může za účelem vstupu na místo uvedené v odstavci 1 a 2 toto místo otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

(4) Příslušník inspekce je povinen při vstupu na místo uvedené v odstavci 1 a 2 a při následných úkonech nebo opatřeních zajistit přítomnost nezúčastněné osoby; nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení nebo by mohlo dojít k ohrožení života nebo zdraví nezúčastněné osoby.

(5) Po provedení úkonů nebo jiných opatření je příslušník inspekce povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět uživatele obydlí, jiného prostoru nebo pozemku a zajistit zabezpečení tohoto místa, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba.

(6) Po vstupu na místo uvedené v odstavci 1 nesmějí být provedeny žádné jiné úkony nebo opatření než takové, které slouží k naplnění účelu uvedeného v odstavcích 1 a 2.

20. V § 16 odst. 1 písm. d) se slova „a jedech“ nahrazují slovy „, prekursorech drog, jiných chemických látkách nebo předmětech určených k výrobě omamných a psychotropních látek nebo jedech“.

21. Za § 16 se vkládá nový § 16a, který včetně nadpisu zní:

„§ 16a

Vyšetření přítomnosti alkoholu a jiných návykových látek

Příslušník inspekce je při plnění konkrétního úkolu inspekce oprávněn vyzvat osobu uvedenou v § 2 odst. 1, aby se podrobila orientačnímu vyšetření nebo odbornému lékařskému vyšetření, je-li důvodné podezření, že je pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky.“.

22. V § 22 odst. 1 se slova „při omezení osobní svobody“ nahrazují slovem „majetku“.

23. V § 30 odst. 1 písm. a) a v § 32 odst. 2 písm. i) se za slovo „činu“ vkládají slova „nebo přestupku“.

24. V § 32 odst. 2 se na konci textu písmene f) doplňují slova „nebo přestupku“.

25. V § 32 odst. 2 písmeno j) zní:

„j) při plnění jiného úkolu, je-li to nezbytné k vyhledávání, odhalování, prověřování nebo vyšetřování trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů, příslušníků inspekce, zaměstnanců policie, zaměstnanců inspekce nebo zaměstnanců bezpečnostních sborů.“.

26. V § 35 odst. 2 větě první se za slova „službou České republiky“ vkládají slova „, a to i způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup“.

27. V § 35 odst. 2 větě poslední se za slovo „nepředá“ vkládají slova „nebo dálkový a nepřetržitý přístup nezřídí“.

28. V § 35 odst. 3 se slova „agend orgánů veřejné moci“ nahrazují slovy „agend, orgánů veřejné moci, soukromoprávních uživatelů údajů“ a slova „a centrálního registru řidičů⁵⁾“ se nahrazují slovy „, centrálního registru řidičů⁵⁾ a registru podnikatelů v silniční dopravě včetně údajů z registru podnikatelů v silniční dopravě z jiných členských států podle přímo použitelného předpisu Evropské unie²⁴⁾“.

Poznámka pod čarou č. 24 zní:

„²⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1071/2009 ze dne 21. října 2009, kterým se zavádějí společná pravidla týkající se závazných podmínek pro výkon povolání podnikatele v silniční dopravě a zrušuje směrnice Rady 96/26/ES, v platném znění.

Nařízení Komise (EU) č. 1213/2010 ze dne 16. prosince 2010 o zavedení společných pravidel pro propojení vnitrostátních elektronických rejstříků podniků silniční dopravy.“.

29. V § 35 odst. 4 větě první se za slova „příslušníku inspekce“ vkládají slova „nebo zaměstnanci inspekce“.
30. V § 35 odst. 5 se slova „prostřednictvím Ministerstva vnitra žádat od zpracovatele nebo správce evidence vedené na základě jiných právních předpisů, aby inspekci oznamovali každý výdej osobních údajů“ nahrazují slovy „nebo na základě její žádosti Ministerstvo vnitra provádět opatření k evidenční ochraně údajů“ a na konci odstavce se doplňuje věta „Zpravodajská služba České republiky může na základě žádosti inspekce provádět opatření k evidenční ochraně údajů vztahujících se ke krycím dokladům.“.
31. V § 36 odst. 4 písmeno b) zní:
- „b) zdravotní pojišťovny nebo poskytovatele zdravotních nebo sociálních služeb poskytnutí informací o době a místě poskytnutí zdravotních nebo sociálních služeb této osobě.“.
32. V § 37 odst. 2 se za slovo „příslušníka“ vkládají slova „bezpečnostního sboru“.
33. V § 39 odst. 2 větě první se slova „se zastíráním skutečného účelu své činnosti“ zrušují a ve větě druhé se za slovo „oprávněn“ vkládají slova „zastírat svoji příslušnost k inspekci a skutečný účel své činnosti a“.
34. V § 41 odst. 1 se za slovo „příslušníka“ vkládají slova „bezpečnostního sboru, příslušníka inspekce, zaměstnance policie, zaměstnance inspekce“ a za slova „nebo zaměstnance“ se vkládají slova „bezpečnostního sboru“.
35. V § 41 se na konci odstavce 4 doplňuje věta „V souladu s § 54b odst. 2 písm. f) může zkoušku spolehlivosti provést rovněž příslušník zahraničního bezpečnostního sboru, který je řízen příslušníkem inspekce určeným podle § 54b odst. 4.“.
36. V § 41 odst. 5 se za slova „Příslušník inspekce“ vkládají slova „, příslušník zahraničního bezpečnostního sboru“.
37. V § 41 odst. 6 se na konci textu věty první doplňují slova „, je-li to technicky možné“.
38. V § 41 odst. 8 se za slova „příslušníka inspekce“ vkládají slova „, příslušníka zahraničního bezpečnostního sboru“.
39. V § 42 odstavec 2 zní:
- „(2) Inspekce může požádat Ministerstvo vnitra, Policii České republiky nebo zpravodajské služby České republiky o součinnost při opatření nebo vydání krycího dokladu.“.

40. V § 47 odst. 4 písm. b) se text „§ 47 odst. 1“ nahrazuje textem „§ 44 odst. 1 písm. c)“.

41. V § 52 se odstavec 2 zrušuje a zároveň se zrušuje označení odstavce 1.

42. § 54 zní:

„§ 54

Inspekce při plnění svých úkolů spolupracuje s mezinárodní organizací Interpol, Evropským policejním úřadem, příslušnými orgány a institucemi Evropské unie a jejích členských států a jinými mezinárodními organizacemi, mezinárodními trestními soudy, mezinárodními trestními tribunály, popřípadě obdobnými mezinárodními soudními orgány, které splňují alespoň jednu z podmínek uvedených v § 145 odst. 1 písm. b) a c) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, zahraničními bezpečnostními sbory a dalšími příslušnými orgány cizího státu.“

CELEX 32008D0615

CELEX 32019L1153

43. Za § 54 se vkládají nové § 54a až 54d, které znějí:

„§ 54a

Inspekce může na žádost zahraničního bezpečnostního sboru použít podpůrné operativně pátrací prostředky za podmínek stanovených tímto zákonem nebo operativně pátrací prostředky za podmínek stanovených trestním řádem.

§ 54b

(1) Příslušník zahraničního bezpečnostního sboru může za podmínek, v rozsahu a způsobem stanovenými mezinárodní smlouvou vykonávat na území České republiky oprávnění a povinnosti příslušníka inspekce podle tohoto zákona.

(2) Se souhlasem ředitele a příslušného orgánu cizího státu lze využít v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem příslušníka zahraničního bezpečnostního sboru

- a) jako agenta,
- b) k provedení předstíraného převodu,
- c) ke sledování osob a věcí,
- d) k použití zabezpečovací techniky,
- e) k provedení zákroku proti pachatelům závažných trestných činů, nebo
- f) k provedení zkoušky spolehlivosti.

(3) Je-li to třeba k plnění úkolů inspekce, lze se souhlasem ředitele a příslušného orgánu členského státu Evropské unie využít k plnění těchto úkolů v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem nebo předpisy Evropské unie

o policejní spolupráci příslušníka zahraničního bezpečnostního sboru jiného členského státu Evropské unie.

(4) Při provádění úkonů podle odstavců 2 a 3 řídí příslušník inspekce určený ředitelem činnost příslušníka zahraničního bezpečnostního sboru.

(5) Pro účely náhrady škody vzniklé v souvislosti s prováděním úkonů podle odstavců 2 a 3 se příslušník zahraničního bezpečnostního sboru považuje za příslušníka inspekce.

§ 54c

Příslušník inspekce je oprávněn působit na území jiného státu

- a) za podmínek, v rozsahu a způsobem stanovenými mezinárodní smlouvou,
- b) v rámci mírové nebo jiné operace, které se Česká republika účastní na základě rozhodnutí mezinárodní organizace, již je Česká republika členem nebo s níž má uzavřenu mezinárodní smlouvu, nebo na základě rozhodnutí příslušného orgánu nebo instituce Evropské unie, nebo
- c) je-li vyslán k plnění úkolů inspekce na základě rozhodnutí předsedy vlády se souhlasem příslušného orgánu cizího státu nebo na žádost příslušného orgánu cizího státu.

§ 54d

Inspekce může všem orgánům uvedeným v § 54 poskytovat utajované informace i bez souhlasu Národního bezpečnostního úřadu. Poskytování utajovaných informací se neuskutečňuje prostřednictvím ústředního registru utajovaných informací podle zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.“.

CELEX 32008D0615

- 44. V § 56 odst. 1 písm. a) se slova „bezpečnostního sboru, na nějž se vztahuje působnost“ nahrazují slovy „inspekce, příslušníka inspekce nebo zaměstnance“ a slovo „nebo“ se zrušuje.
- 45. V § 56 odst. 1 písm. b) se za slovo „příslušník“ a za slovo „zaměstnanec“ vkládá slovo „inspekce“.
- 46. V § 56 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno c), které zní:
„c) skutečnost, že se příslušník bezpečnostního sboru, zaměstnanec policie nebo zaměstnanec bezpečnostního sboru dopustil jednání, které naplňuje znaky trestného činu.“.

47. V § 56 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Má-li osoba dotčená činností příslušníka inspekce nebo zaměstnance inspekce za to, že její upozornění nebylo řádně vyřízeno, může požádat nadřízeného příslušníka inspekce nebo zaměstnance inspekce, aby přezkoumal způsob vyřízení upozornění.“.

48. V § 57 odstavec 2 zní:

„(2) Podmínkou zahájení kontroly podle odstavce 1 v inspekci je předchozí vyrozumění předsedy vlády a ředitele kontrolním orgánem.“.

49. V § 57 odst. 5 se slova „postup podle tohoto ustanovení“ nahrazují slovy „kontrolu podle odstavce 1“.

50. Za § 57 se vkládají nové § 57a až 57c, které včetně poznámky pod čarou č. 25 znějí:

„§ 57a

(1) Kontrolní orgán může při výkonu kontroly činnosti inspekce vstupovat do prostorů užívaných inspekci v doprovodu ředitele nebo jím pověřeného příslušníka inspekce.

(2) Kontrolní orgán je při výkonu kontroly činnosti inspekce oprávněn požadovat od inspekce informace a podklady potřebné k provedení kontroly. Inspekce je povinna požadované informace a podklady poskytnout bez zbytečného odkladu, pokud se na ně nevztahuje mlčenlivost podle jiného právního předpisu²⁵⁾, nebo nejsou-li naplněny důvody uvedené v § 57b.

(3) Ředitel předloží kontrolnímu orgánu při výkonu kontroly činnosti inspekce na jeho požádání

- a) schéma organizační struktury inspekce a informace s tím související,
- b) návrh rozpočtu inspekce a informace s tím související,
- c) podklady potřebné ke kontrole rozpočtu inspekce a informace s tím související,
- d) souhrnnou informaci o činnosti inspekce obsahující počet a zaměření případů a věcí, v nichž je inspekce činná, nebo
- e) informaci o vyhodnocení zkoušek spolehlivosti.

(4) Má-li kontrolní orgán za to, že činnost inspekce nezákonně omezuje nebo poškozují práva nebo svobody osob, je oprávněn požadovat od ředitele potřebná vysvětlení.

(5) Každé důvodné podezření z porušení zákona příslušníky či zaměstnanci inspekce, které kontrolní orgán zjistí při své činnosti, je povinen oznámit řediteli a nejvyššímu státnímu zástupci.

§ 57b

Inspekce není povinna kontrolnímu orgánu předat informaci, která by mohla

- a) ohrozit nebo zmařit účel probíhajícího úkonu nebo trestního řízení,
- b) ohrozit předcházení trestné činnosti,

- c) odhalit totožnost příslušníků inspekce nebo příslušníků jiných bezpečnostních sborů vykonávajících operativně pátrací činnost,
- d) odhalit totožnost informátora, nebo
- e) ohrozit jiné osoby, jejichž bezpečnost je v zájmu inspekce.

§ 57c

Členové kontrolního orgánu jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděli při výkonu své funkce. Povinnost zachovávat mlčenlivost trvá i po ukončení členství v kontrolním orgánu. Povinnost zachovávat mlčenlivost uložená členům kontrolního orgánu se nevztahuje na případy, kdy kontrolní orgán podává oznámení podle § 57a odst. 5. Členové kontrolního orgánu mohou být zbaveni povinnosti zachovávat mlčenlivost pouze usnesením Poslanecké sněmovny.

²⁵⁾ Například § 65 odst. 2 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů. “.

51. V § 58 odst. 1 písmeno b) zní:

„b) v rozporu s § 60 odst. 2 na místě veřejnosti přístupném nosí služební stejnokroj inspekce nebo takové jeho součásti, které jsou s ním zřejmě zaměnitelné,“.

52. V § 58 odst. 1 se za písmeno b) vkládá nové písmeno c), které zní:

„c) v rozporu s § 60 odst. 3 úmyslně na místě veřejnosti přístupném užívá vnější označení inspekce nebo označení s ním zřejmě zaměnitelné,“.

Dosavadní písmena c) a d) se označují jako písmena d) a e).

53. V § 58 odst. 1 písm. e) se za slovo „podle“ vkládají slova „§ 57c nebo“.

54. § 60 zní:

„§ 60

(1) Příslušník inspekce vykonává službu v občanském oděvu, občanském oděvu s vnějším označením inspekce nebo ve služebním stejnokroji inspekce v závislosti na povaze konkrétní činnosti a potřebě efektivního plnění úkolů inspekce.

(2) Služební stejnokroj inspekce je oprávněn nosit jen příslušník inspekce. Bývalý příslušník inspekce je oprávněn nosit služební stejnokroj inspekce při vhodných příležitostech na základě souhlasu ředitele.

(3) Vnější označení inspekce je oprávněn užívat jen příslušník inspekce.

(4) Zvláštní označení služebních vozidel inspekce a pásů s označením „Generální inspekce bezpečnostních sborů“ podle § 17 odst. 2 je oprávněna užívat pouze inspekce.

(5) Vláda stanoví nařízením

- a) vzor služebního průkazu a odznaku inspekce,
- b) vzor průkazu zaměstnance inspekce,
- c) vzor služebního stejnokroje inspekce,
- d) způsob vnějšího označení inspekce,
- e) způsob prokazování příslušnosti k inspekci a
- f) vzory zvláštního označení služebních vozidel inspekce a pásů s označením „Generální inspekce bezpečnostních sborů“.

55. V § 63 se za písmeno a) vkládá nové písmeno b), které zní:

„b) přestupcích, rozumí se tím i jednání, které má znaky přestupku, pokud existuje podezření, že se takového jednání dopustil příslušník inspekce,“.

Dosavadní písmena b) až d) se označují jako písmena c) až e).

56. V § 63 písmeno c) zní:

„c) prohlídce osoby, rozumí se tím prohlídka fyzické osoby prováděná osobou stejného pohlaví, a to včetně prohlídky oděvních svršků osoby a věcí, které má tato osoba u sebe v době prohlídky,

1. s využitím přímých fyzických kontaktů, nebo
2. je-li to nezbytné, přímým pozorováním odhaleného těla této osoby, při kterém je příslušník inspekce oprávněn vyzvat osobu k provedení pohybu sloužícího k odhalení zbraně nebo jiné věci způsobivé ohrožit život nebo zdraví,“.

57. V § 63 se na konci písmene e) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno f), které zní:

„f) sepsání úředního záznamu, rozumí se tím též jeho pořízení za použití audiozáznamu nebo videozáznamu, je-li to s ohledem na povahu úkonu vhodné a účelné.“.

58. V § 66 odst. 1 větě první se slova „České republiky zařazený k výkonu práce v inspekci“ nahrazují slovem „inspekce“.

59. V § 66 odstavec 3 zní:

„(3) Povinnosti mlčenlivosti uložené podle tohoto zákona se nelze dovolávat vůči policejnímu orgánu uvedenému v § 12 odst. 2 písm. i) trestního řádu, státnímu zástupci, soudu a kontrolnímu orgánu podle tohoto zákona, pokud jde o údaje potřebné k plnění jejich působnosti na základě zákona nebo mezinárodní smlouvy.“.

60. V § 66 odst. 4 větě první se slova „nebo pověřený člen vlády“ zrušují.

61. § 67 zní:

„§ 67

Zaměstnanec inspekce, zaměstnanec policie a zaměstnanci bezpečnostních sborů a jim nadřízených ministerstev se nemohou vůči inspekci dovolávat povinnosti mlčenlivosti uložené podle § 303 zákoníku práce, pokud jde o údaje potřebné k plnění úkolů inspekce.“.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti

Čl. II

V § 77 odst. 3 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, se za slovo „policí“ vkládají slova „, Generální inspekci bezpečnostních sborů“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o prekursorech drog

Čl. III

Zákon č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog, ve znění zákona č. 183/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 2 se za slova „službě České republiky“ vkládají slova „, Generální inspekci bezpečnostních sborů“.
2. V § 5 odst. 2 se za slova „služba České republiky“ vkládají slova „, Generální inspekce bezpečnostních sborů“.
3. V § 21 odst. 2 se za slova „Policí České republiky“ vkládají slova „, Generální inspekci bezpečnostních sborů“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o zadávání veřejných zakázek

Čl. IV

V § 219 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění zákona č. 166/2023 Sb., písmeno c) zní:

„c) smlouvu, jejímž zadavatelem je Generální inspekce bezpečnostních sborů nebo zpravodajská služba, nebo“.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Čl. V

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění zákona č. 183/2017 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 81/2018 Sb., zákona č. 220/2021 Sb., zákona č. 59/2023 Sb. a zákona č. 173/2023 Sb., se mění takto:

1. V § 21 odst. 1 větě první a v § 22 odst. 1 se za slova „Vězeňské služby“ vkládají slova „, příslušník Generální inspekce bezpečnostních sborů“.
2. V § 24 odst. 1 a v § 24 odst. 3 větě druhé se za slova „Vězeňská služba“ vkládají slova „, Generální inspekce bezpečnostních sborů“.

ČÁST ŠESTÁ

ÚČINNOST

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2025.

Důvodová zpráva

I. OBECNÁ ČÁST

A) Zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku, včetně zhodnocení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Změna zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů

Zákonem č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o GIBS“) byla zřízena s účinností k 1. lednu 2012 Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále též „GIBS“ nebo „inspekce“). GIBS vznikla jako zcela nový a samostatný ozbrojený bezpečnostní sbor, který se vyčlenil z inspekce Policie České republiky (dále jen „IPČR“), která existovala podle § 103 a násl. zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o PČR“).

Úkoly GIBS jsou stanoveny v ustanovení § 2 zákona o GIBS, kdy úkolem GIBS je vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník Policie České republiky, celník, příslušník Vězeňské služby České republiky anebo příslušník GIBS, zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v Policii České republiky nebo v GIBS, nebo zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v Celní správě České republiky anebo Vězeňské službě České republiky, pokud trestný čin byl spáchán v souvislosti s plněním jeho pracovních úkolů. *Dále je* úkolem GIBS vyšetřovat trestný čin příslušníka Policie České republiky, celníka, příslušníka Vězeňské služby České republiky nebo zaměstnance České republiky zařazeného k výkonu práce v Policii České republiky a zaměstnance České republiky zařazeného k výkonu práce v Celní správě České republiky nebo Vězeňské službě České republiky, pokud trestný čin byl spáchán v souvislosti s plněním jeho pracovních úkolů. Rovněž úkolem GIBS je u osob výše uvedených provádět zkoušku spolehlivosti. Zejména podle ustanovení § 12 odst. 2 písm. b) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „trestní řád“), je GIBS policejním orgánem.

Zákon o GIBS je účinný 11 let a za celou tuto dobu nebyl komplexněji novelizován. Některá jeho ustanovení se ukazují jako nedostatečná nebo v praxi problematicky využitelná, což v některých případech může vést ke ztížení plnění zákonných úkolů inspekce.

Navrhovaná úprava se proto zaměřuje zejména na:

- 1) zpřesnění existující právní úpravy s ohledem na požadavky aplikační praxe,
- 2) harmonizaci zákona o GIBS se zákonem o PČR,
- 3) doplnění některých institutů, které existují v zákoně o PČR a
- 4) vytvoření nových institutů, které doposud v právním řádu nejsou upraveny.

Některá novelizovaná ustanovení lze subsumovat pod vícero okruhů. Tento výčet tak spíše slouží pro lepší orientaci v dané problematice; zcela jistě však nezakládá dogmatické rozdělení do přesně vytyčených tematických okruhů.

Ad 1) a 2)

Výše naznačené tematické okruhy 1) a 2) jsou stěžejní částí nově navrhované úpravy. Dochází k odstranění některých nejasností, nesystémovostí a nelogičností, které vznikly především legislativním spěchem při tvorbě a schvalování zákona o GIBS.

Současná právní úprava stanoví, že úkoly inspekce plní pouze příslušník inspekce. V praxi však některé úkoly vykonávají i zaměstnanci inspekce. Jedná se zejména o plnění úkolu, které mají podpůrný charakter (administrativa, personalistika, správa majetku atp.). Vzhledem k tomu, že GIBS (resp. její pověřené orgány) plní funkci policejních orgánů vůči svým příslušníkům i zaměstnancům, je žádoucí, aby postavení zaměstnanců bylo explicitně uvedeno v zákonné úpravě, ačkoli toto zařazení neznamená, že by docházelo k jakémukoli rozšíření jejich zákonné působnosti.

Dochází také k dílčímu zpřesnění již existujícího oprávnění k zajištění osoby.

V oblasti získávání informací z evidencí mezi GIBS a dalšími určenými bezpečnostními sbory se nově uvádí oprávnění GIBS žádat tyto informace také způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup. Jedná se o upřesnění jednoho z možných způsobů předávání těchto informací, a to zejména s ohledem na nutnost zohlednit využití moderních technologií k efektivnějšímu plnění úkolů GIBS, přičemž je samozřejmě nutné brát ohled také na podmínky, které pro sdílení a ochranu citlivých a osobních údajů stanoví další právní předpisy. Předkladatel si je vědom, že za situace, kdy již současná právní úprava § 35 zákona o GIBS, umožňuje GIBS získávání informací z evidencí, je otázka zřízení dálkového a nepřetržitého přístupu spíše otázkou technickou než výslovně právní. Výslovné uvedení tohoto způsobu získávání informací přímo v zákoně ovšem považuje za důležité jednak z důvodu posílení právní jistoty v oblasti využití tohoto oprávnění a zároveň jako nutný krok pro z toho plynoucí zdůraznění povinnosti chránit předávané údaje, včetně těch, které podléhají dalším omezením, a to nejenom v souladu se zákonem o GIBS, ale také v souladu s principy ochrany osobních údajů i zásadami trestního řízení.

Nutno zdůraznit, že účelem uvedeného ustanovení není snaha o zavedení plošného a neomezeného přístupu GIBS do všech existujících evidencí určených bezpečnostních sborů, stejně tak nemá tento způsob přístupu do konkrétní evidence náležet všem příslušníkům či zaměstnancům GIBS bez jakékoli limitace. Jak vyplývá z dikce daného ustanovení, využití evidence musí sloužit k plnění konkrétního úkolu GIBS, proto při určení evidencí, do nichž bude zřizován dálkový a nepřetržitý přístup,

bude vždy nutné vycházet ze vzájemné dohody mezi GIBS a určeným bezpečnostním sborem a z důkladného vyhodnocení té které evidence z hlediska potřebnosti pro plnění úkolů GIBS a naplnění dalších zákonných podmínek či omezení. Zákon již v současné podobě obsahuje limitu v podobě mlčenlivosti podle daňového řádu a zároveň nově ustanovení počítá s dalším nutným korektivem tohoto oprávnění, kdy je zřízení dálkového a nepřetržitého přístupu podmíněno tím, že takovým postupem nedojde k ohrožení plnění úkolů dotčeného bezpečnostního sboru.

Při formulaci tohoto návrhu bylo také přihlášeno ke specifickému postavení GIBS vůči ostatním bezpečnostním sborům, a to zejména ve vztahu k působnosti a účelu samotného zřízení GIBS, kdy postavení GIBS je vůči ostatním dotčeným bezpečnostním sborům spíše represivní a inspekční.

Dále dochází ke zpřesnění ustanovení kontroly činnosti inspekce. Platné znění § 57 zákona o GIBS upravuje kontrolu jak činnosti inspekce, tak kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a použití sledování osob a věcí podle trestního řádu. Navrhovaná změna míří pouze na úpravu kontroly inspekce jako úřadu, nikoliv na kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a použití sledování osob a věcí.

Praxe ukazuje, že platná úprava kontroly je velmi vágní a obecná. Nejčastějším způsobem výkonu „kontroly“ jsou totiž případy, kdy si osoba stěžuje u Stálé komise pro kontrolu činnosti GIBS, ačkoliv se jedná o stížnost, kterou už samotná inspekce (a zpravidla i státní zástupce, popř. ostatní bezpečnostní sbory) vyhodnotila jako neopodstatněnou. Smyslem kontrolního orgánu ovšem nebylo vytvoření jakéhosi quasi-odvolacího orgánu, ale zajistit nezávislou a objektivní kontrolu inspekce. Za tímto účelem dochází k přesnějšímu vymezení oprávnění Stálé komise pro kontrolu GIBS i povinností inspekce vůči tomuto orgánu tak, aby se zefektivnil kontrolní charakter činnosti Stálé komise pro kontrolu GIBS.

Stálá komise pro kontrolu činnosti GIBS (dále také „kontrolní komise“) je tak oprávněna požadovat od inspekce informace a podklady potřebné k provedení kontroly. Navrhuje se také, aby kontrolní komise měla oprávnění seznamovat se s vnitřní strukturou inspekce, informacemi týkajícími se rozpočtové problematiky a souhrnnou informací o činnosti inspekce.

Nově se upřesňuje, že ředitel GIBS předkládá kontrolní komisi souhrnnou informaci o činnosti inspekce obsahující počet a zaměření případů a věcí, v nichž je inspekce činná a také informaci k vyhodnocení zkoušek spolehlivosti. Uvedenými souhrnnými informacemi se rozumí zejména informace k jednotlivým případům korupčního jednání, k úniku informací, k použití donucovacích prostředků nebo zbraně, jejichž následkem byla újma na zdraví nebo smrt, k použití nepřiměřeného násilí, brutality, mučení a nelidského a jiného krutého zacházení apod. Explicitně se umožňuje kontrolnímu orgánu vstupovat do objektů užívaných inspekcí.

Navrhovaná úprava se inspirovala v právní úpravě týkající se mechanismů kontroly zpravodajských služeb a v menší míře též Finančního analytického úřadu, Národního bezpečnostního úřadu a Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost.

Návrh zákona také reflektuje změny vyplývající ze zákona č. 418/2021 Sb., kterým se měnil zákon o PČR a některé další zákony. Promítnuté změny mají za cíl zejména udržet jednotnou terminologickou linii zákona o PČR a zákona o GIBS.

V neposlední řadě se v zákoně zavádí nové legislativní zkratky tak, aby došlo k zjednodušení a zpřehlednění celého předpisu.

Ad 3)

Hlavním úkolem inspekce je výkon činnosti policejního orgánu v rámci trestního řízení. Koncepčně tedy zákon o GIBS vychází ze zákona o PČR, která je tím primárním a obecným policejním orgánem. Z tohoto důvodu je žádoucí, aby zákon o GIBS a zákon o PČR byly v maximální možné míře jednotné. Odlišnost právní úpravy pak vyplývá zejména z rozdílné působnosti Policie České republiky (dále též „policie“) a inspekce nebo z povahy věci.

Druhou novinkou je oprávnění pro příslušníky inspekce vstupovat do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek. Inspekce nevystupuje vždy jako policejní orgán ve smyslu § 12 trestního řádu, využívá tedy také oprávnění k postupům primárně bezpečnostního, nikoliv jen procesního charakteru, jejichž účelem není opatření důkazu pro řízení, nýbrž pouze odvrácení nebezpečí, které nesnese odkladu. Ustanovení je převzato z § 40 zákona o PČR, nicméně pro potřeby inspekce došlo k zúžení jeho rozsahu, kdy nebylo přejato oprávnění vstupu pro případ, že by se v místě nacházel zemřelý, nebo pokud by se tam nacházelo týrané zvíře. Tyto případy jsou zcela mimo působnost i praxi inspekce. Zároveň se v praxi ukázalo, že ustanovení § 83c trestního řádu není dostačující. V případě, že pronásledovaná osoba se schová v obydlí, jiném prostoru nebo na pozemku a zároveň není osobou uvedenou v § 83c odst. 2 trestního řádu, nemá příslušník inspekce podle platné úpravy oprávnění na takové místo vstoupit. Zároveň trestní řád neumožňuje zjednat si v případě nutnosti vstup za použití síly.

Dále dochází k inkorporaci ustanovení o mezinárodní spolupráci ze zákona o PČR přímo do zákona o GIBS. Obecně současná podoba zákona o GIBS v celé řadě případů odkazuje na zákon o PČR (např. omezení osobní svobody, cely, podpůrné operativně pátrací prostředky atd.). Tento postup je vhodný, pokud se jedná o institut, který je zcela přenositelný i na působnost inspekce, která je v řadě věcí odlišná od policie. Nevýhodou takového řešení je, že pokud dochází k legislativní změně zákona o PČR, musí zpravidla dojít i ke změně zákona o GIBS. V praxi se toto ukázalo jako problematické, kdy v souvislosti s přijetím zákona č. 105/2013 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, došlo k vložení nového odstavce 5 v § 92 zákona o policii.

Nedošlo už však k legislativní úpravě odkazu v zákoně o GIBS. Tím se odkaz stal z pohledu praxe GIBS fakticky nepoužitelný. Z tohoto důvodu je tedy problematika mezinárodní spolupráce přímo nově zakotvena v zákoně o GIBS, přičemž ale okruh oprávnění a postupů GIBS v oblasti mezinárodní spolupráce zůstává v praxi bez zásadnějších změn.

Druhým důvodem k potřebě inkorporování problematiky mezinárodní spolupráce do zákona o GIBS je možnost využití příslušníka zahraničního bezpečnostního sboru k provedení zkoušky spolehlivosti. Tento institut je výlučně v pravomoci inspekce a jde tedy nad rámec zákonné úpravy v zákoně o PČR.

Navrhovaná úprava také sjednocuje problematiku stížností na inspekci a její příslušníky a zaměstnance. Ačkoliv platná úprava převzala znění ze zákona o PČR (§ 97), z hlediska obsahového míří zcela jiným směrem. Ustanovení § 97 zákona o PČR upravuje problematiku stížností na policii a příslušníky policie, zatímco platné znění § 56 zákona o GIBS upravuje stížnosti na ostatní bezpečnostní sbory a jejich příslušníky, stojí tedy zcela mimo zákonnou působnost inspekce. Navrhuje se proto, aby toto ustanovení upravovalo primárně problematiku stížností na inspekci a její příslušníky.

Ad 4)

Novým institutem je oprávnění provádět kontrolu přítomnosti návykové látky (§ 16a). Smyslem této úpravy je umožnit příslušníkům inspekce vyzvat a kontrolovat osoby uvedené v § 2 odstavci 1 zákona o GIBS na přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky než alkoholu. Účelem daného ustanovení je zajištění efektivního plnění úkolu GIBS v situacích, kdy by jinak bylo nutno vyčkat na součinnost poskytnutou jiným subjektem, přičemž tato časová prodleva by mohla vést ke ztížení nebo zmaření daného úkonu. Pro příklad lze uvést, že má-li GIBS poznatek o skutečnostech nasvědčujících tomu, že například příslušník bezpečnostního sboru řídí vozidlo pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, zcela jistě je žádoucí, aby mohli sami příslušníci GIBS provést kontrolu na přítomnost alkoholu a jiných návykových látek, a nemuseli na místo přivolávat hlídku policie a vyčkat jejího příjezdu. V dané situaci by tak v důsledku časového prodloužení mohlo dojít ke zmaření plnění úkolů GIBS spočívajících ve vyhledávání, odhalování a prověřování skutečností, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je osoba uvedená v § 2 odst. 1 zákona o GIBS.

Předkladatel si je vědom, že by se mohlo zdát, že se jedná o nepřímou novelizaci § 19 a násl. zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (dále jen „zákon č. 65/2017“), avšak zatímco zákon č. 65/2017 cílí na všechny osoby, ve specifických případech, navrhovaná úprava má přesně opačnou tendenci; míří na specifický okruh osob, ale šířeji. Jedná se tedy o novou komplexní a speciální úpravu k úpravě obecné. Na zaměstnance a zejména na příslušníky bezpečnostních sborů jsou kladeny vyšší nároky než na „běžné“ zaměstnance. U příslušníků bezpečnostních sborů to vyplývá přímo ze zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, a dále je to

dáno i tím, že např. podstupují výcvik se zbraní. Zaměstnancům a příslušníkům bezpečnostních sborů je pak společné, že mají přístup k specifickým informacím a vykonávají specifické činnosti. Je tedy na místě, aby inspekce mohla v rámci výkonu své působnosti kontrolovat tyto osoby na přítomnost alkoholu nebo jiných návykových látek.

V praxi se také jako problematické ukazuje, že v případě, že dochází k úkonům vůči příslušníkovi bezpečnostního sboru-řidiči vozidla (zejména pak příslušníka policie) a je podezření, že je tento příslušník pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, musí příslušníci inspekce na místo přivolat hlídku policie, která pak může tuto kontrolu provést. Tím jednak dochází k časové prodlevě kontroly a také jsou do úkonů inspekce zapojovány třetí osoby, což je z hlediska strategicko-taktického silně nežádoucí.

Dané ustanovení pak neznamená, že by GIBS vykonávala jakoukoliv namátkovou kontrolní činnost a kopírovala tak práci policie. Práce inspekce je založena na odlišném *modu operandi*; koná zejména na základě svých poznatků vůči konkrétní osobě nebo skupině osob.

Tato pravomoc inspekce, resp. příslušníků inspekce povede ke zrychlení a zjednodušení plnění úkolu inspekce a dojde k odstranění zřejmé nesystémovosti platné právní úpravy.

Změna zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

V souvislosti s přijetím zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“) a zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (dále jen „zákon o registru smluv“) došlo, v důsledku legislativního opomenutí, k vytvoření rozporu, resp. nesystémovosti propojení těchto dvou zákonů ve vztahu k inspekci.

Podle ustanovení § 3 odst. 2 písm. c) zákona o registru smluv není povinnost zveřejňovat prostřednictvím registru smluv smlouvy týkající se činnosti zpravodajských služeb a GIBS a dále smlouvy týkající se činnosti orgánů činných v trestním řízení, které se týkají předcházení trestné činnosti, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti nebo stíhání trestných činů. Tedy zpravodajské služby a inspekce mají generální výjimku ze zákona o registru smluv, a to vzhledem ke své specifické činnosti.

Podle ustanovení § 219 ZZVZ má zadavatel povinnost uveřejnit smlouvu na veřejnou zakázku. Z této povinnosti pak mj. mají výjimku zpravodajské služby, nicméně ne již inspekce. Dochází tak k logickému rozporu, kdy zákon o registru smluv vyjímá GIBS z povinnosti uveřejňování smluv, následně však s přijetím ZZVZ je tato výjimka de facto neúčinná, neboť v souladu s ZZVZ má inspekce povinnost smlouvy opět uveřejňovat (resp. smlouvy, jejichž cena přesahuje 500 000 Kč bez DPH).

Platná ani nově navrhovaná právní úprava nemá dopad na rovnost mužů a žen a neporušuje zákaz diskriminace.

B) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva.

Návrh je v části týkající se postavení a oprávnění zaměstnanců GIBS plně v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV. Změna v právní úpravě zpřístupňování nebo předávání osobních údajů bezpečnostním sborům třetích států a mezinárodním organizacím je toliko formální, zpřesňuje odkaz na konkrétní ustanovení v reakci na novou právní úpravu. Jde tedy o změnu legislativně technického rázu, kterou se nijak nově nezasahuje do závazků plynoucích z výše uvedené směrnice.

Nově vkládaná ustanovení hlavy IX návrhu, jenž řeší problematiku mezinárodní spolupráce, vycházejí z obdobné právní úpravy, jakou obsahuje zákon o PČR. Jak již bylo uvedeno výše, postupy a oprávnění GIBS v oblasti mezinárodní spolupráce jsou v současné právní úpravě řešeny odkazem na zákon o PČR, proto vložením nové hlavy IX nedochází k zásadním změnám současné praxe a rozšíření oprávnění v oblasti mezinárodní spolupráce nad rámec současných postupů. Jedinou změnou je využití příslušníka zahraničního sboru ke zkoušce spolehlivosti, přičemž zkouška spolehlivosti je institutem ryze kontrolním. Tato ustanovení tak nadále korespondují se závazky a závěry, které jsou obsaženy ve směrnici Rady 2001/40/ES ze dne 28. května 2001 o vzájemném uznávání rozhodnutí o vyhoštění státních příslušníků třetích zemí, směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, rámcovém rozhodnutí Rady 2006/960/SVV ze dne 18. prosince 2006 o zjednodušení výměny operativních a jiných informací mezi donucovacími orgány členských států Evropské unie, rozhodnutí Rady 2008/615/SVV ze dne 23. června 2008 o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti a také v rozhodnutí Rady 2008/615/SVV ze dne 23. června 2008 o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti. Nedochází ovšem k žádné reimplementaci práva EU.

Institut kontroly přítomnosti návykové látky (§ 16a) je sice novým institutem, ale svojí povahou vychází ze zákona č. 65/2017, jenž je funkční a soudně aprobovaný mechanismus.

C) Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

V navrhované úpravě se počítá s tím, že by příslušníci inspekce mohli kontrolovat osoby uvedené v § 2 odst. 1 na přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky. To by s sebou neslo i nutnost pořízení certifikovaných analyzátorů. Inspekce v současné době pracuje se třemi variantami.

Varianta 1: Certifikovaný analyzátor by se pořídil pro každé územní pracoviště. Tato varianta přináší nejvyšší úroveň operativnosti, zároveň s sebou nese nejvyšší náklady na pořízení a provoz (průběžná kalibrace) těchto zařízení.

Varianta 2: Certifikované analyzátory by se pořídily pouze pro regiony. V tom případě by několik územních pracovišť analyzátory sdílelo. Tím by byly sníženy náklady na pořízení těchto přístrojů, došlo by ale také ke snížení operativnosti inspekce.

Varianta 3: Na základě součinnosti by byly analyzátory vždy *ad hoc* půjčovány od policie. Tím by odpadla nutnost pořízení vlastních přístrojů.

Inspekce nemá preferovanou variantu řešení, neboť musí proběhnout hloubková analýza případů. Na základě této analýzy se inspekce rozhodne, zda je pro ni výhodné investovat do vlastních analyzátorů (popř. do kolika) nebo zda si je bude půjčovat od policie. Zásadním ukazatelem bude četnost využití hlídek policie v minulých letech k provedení kontroly na přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky.

V případě, že by se inspekce přiklonila k jedné z variant nákupu analyzátorů, byly by hrazeny ze zdrojů kapitoly 376 – Generální inspekce bezpečnostních sborů. Současně je třeba poznamenat, že Generální inspekce bezpečnostních sborů by nákup analyzátorů (za předpokladu, že by nebyla volena varianta zápůjček, v případě koupě by se jednalo v minimalistické variantě o koupi do pěti kusů) hradila z již přidělených zdrojů (popř. úspor), což by v této souvislosti nevedlo ze strany Generální inspekce bezpečnostních sborů k žádosti o navýšení zdrojů do kapitoly 367.

Dále veškeré náklady na nové společenské stejnokroje by byly hrazeny z přidělených finančních prostředků určených k tomuto účelu (tzv. ošatné). Tato změna nemá vliv na státní rozpočet – nepovede k navyšování státního rozpočtu.

Pro vyloučení jakýchkoliv pochybností s novelizací zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů nebude požadováno navyšování zdrojů kapitoly 376 – Generální inspekce bezpečnostních sborů.

Návrh zákona nemá dopad na podnikatelské prostředí.

Navržená právní úprava sama o sobě není spojena se sociálními dopady a dopady na rodinu. Navržená právní úprava není spojena s dopady na specifické skupiny obyvatel. Navrhovaná právní úprava nepředpokládá žádné dopady na životní prostředí.

D) Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava není v rozporu a nestanovuje odchylky ve vztahu k zákazu diskriminace, nezavádí žádné rozdíly na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. Navrhovaná právní úprava není rovněž v rozporu se zákonem č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon). Lze proto konstatovat, že právní úprava obsažená v návrhu zákona nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace.

E) Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů, vysvětlení účelu navrhovaného zpracování osobních údajů a popis návaznosti na stávající nebo již připravovaná zpracování osobních údajů, posouzení navrhovaného řešení zpracování z hlediska nezbytnosti a přiměřenosti ve vztahu k jím sledovanému účelu a posouzení rizik pro práva a svobody fyzických osob a možných opatření k jejich snížení

Předložený návrh rozšiřuje možný zásah inspekce do soukromí nově definovaným oprávněním příslušníka inspekce vstoupit do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek (navrhovaný § 15a). Jedná se o obdobu ustanovení § 40 zákona o PČR. V rámci působnosti inspekce se předpokládá, že toto ustanovení by se aplikovalo zejména ve vztahu k pronásledování osob. Druhým případem, kdy by se aplikovalo toto ustanovení, je při postupu příslušníka inspekce podle § 4 zákona o GIBS (iniciativa). V každém případě by i z hlediska zákonné působnosti k takovému postupu docházelo jen zcela výjimečně.

Návrh zákona nemá vliv na ochranu osobních údajů.

F) Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná úprava nepřináší zvýšení korupčního rizika. Návrh novely byl připraven na základě praktických zkušeností s aplikací praxí. Rozsah návrhu je přiměřený množině vztahů, které má upravovat.

G) Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navržená právní úprava bude mít pozitivní dopady na bezpečnost České republiky, neboť doplňuje nové pravomoci inspekce vůči osobám spadající do její působnosti a zároveň dochází ke zpřesnění stávajícího právního rámce.

H) Zhodnocení dopadů na rodiny, zejména s ohledem na plnění funkcí rodiny, s ohledem na počet vyživovaných členů, na případnou přítomnost hendikepovaných členů a rodiny samoživitelů, rodiny se třemi a více dětmi a další specifické životní situace, dále s ohledem na posílení integrity a stability rodiny a posílení rodinné harmonie, lepší rovnováhy mezi prací a rodinou a na posílení mezigeneračních a širších příbuzenských vztahů

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádné negativní sociální dopady, což platí i pro dopady na všechny rodiny s ohledem na plnění jejich funkce.

I) Zhodnocení územních dopadů, včetně dopadů na územní samosprávné celky

Navržená právní úprava není spojena s územními dopady, ani s dopady na územní samosprávné celky.

J) Zhodnocení souladu navrhovaného řešení se zásadami tvorby digitálně přívětivé legislativy, včetně zhodnocení rizika vyloučení nebo omezení možnosti přístupu specifických skupin osob k některým službám v důsledku digitalizace jejich poskytování (digitální vyloučení)

Navrhovaná právní úprava byla posouzena z hlediska souladu s následujícími zásadami:

Budování přednostně digitálních služeb (princip digital by default)

Maximální opakovatelnost a znovupoužitelnost údajů a služeb (princip data only once)

Budování služeb přístupných a použitelných pro všechny, včetně osob se zdravotním postižením (princip governance accessibility)

Sdílené služby veřejné správy

Konsolidace a propojování informačních systémů veřejné správy

Mezinárodní interoperabilita – budování služeb propojitelných a využitelných v evropském prostoru

Ochrana osobních údajů v míře umožňující kvalitní služby (princip GDPR)

Otevřenost a transparentnost včetně otevřených dat a služeb (princip open government)

Technologická neutralita

Uživatelská přívětivost

Navrhovaný zákon nevytváří žádné překážky vůči naplňování výše uvedených zásad.

K) Výjimka z povinnosti provést hodnocení dopadů regulace (RIA)

Vzhledem k absenci závažných dopadů na veřejné rozpočty a další sledované oblasti a k absenci dalších variant právní úpravy, byla, v souladu s čl. 76 odst. 2 Legislativních pravidel vlády a bodem 5.7 Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace, udělena předsedou Legislativní rady vlády výjimka z povinnosti provést k tomuto návrhu zákona hodnocení dopadů regulace.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první - změna zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů

K bodu 1 (§ 1 odst. 3):

Navrhují se legislativně technické úpravy, které spočívají ve vymezení legislativní zkratky příslušníka inspekce a doplnění zaměstnance inspekce.

K bodům 2 až 7 (§ 2):

Navrhuje se zavedení legislativních zkratek pro lepší orientaci v zákoně o GIBS.

K bodům 8 až 14 (§ 3, 5, 6 a 7):

V návaznosti k novému zákonnému vymezení zaměstnance inspekce, dochází k legislativním úpravám a vymezením jejich působnosti. S ohledem na výkon některých činností se stanoví povinnost prokázat svou příslušnost k inspekci průkazem zaměstnance inspekce. Ve shodě s poznatky z praxe se stanoví také situace, kdy není příslušník inspekce povinen příslušnost prokázat.

K bodu 15 (§ 8):

Jedná se o odstranění výkladových nejasností, které v praxi přinášejí aplikační potíže v činnosti GIBS spočívající ve spolupráci s jinými subjekty. Uvedená změna rozšíří možnosti vzájemné spolupráce, neboť pojem „orgány veřejné moci“ je obsahově nejširší a lze do něj zahrnout subjekty vykonávající veřejnou moc ve všech složkách (zákonodárná, výkonná i soudní), tedy i orgány veřejné správy, jak je uvedeno v původním znění.

K bodu 16 (§ 11 odst. 1 písm. d)):

Dochází k formulačnímu zpřesnění a úpravě institutu zajištění osoby v souvislosti s rozšířením pojmu „prostor užívaný inspekcí“ a zobecněním osob, vůči nimž jednání, jež je důvodem zajištění směřuje.

Prostorem je v navrhované úpravě myšleno jakékoliv místo užívané inspekcí bez ohledu na to, zda se jedná o vnitřní nebo vnější prostor. Pro účely výkladu je na místě využívat nejextenzivnější výklad pojmu prostor (např. budovy, objekty, zařízení, plochy, nemovitosti etc.).

Jinou osobou se rozumí jakákoli osoba, která je urážena nebo napadána, a to včetně příslušníků inspekce a zaměstnanců inspekce.

K bodu 17 (§ 13a):

S ohledem na zavedení kategorie přestupku do ustanovení umožňujícího příslušníkovi inspekce při plnění svých úkolů požadovat potřebné vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení

trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele, je navrhované ustanovení nezbytné pro plnění úkolů inspekce plynoucích z ustanovení § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů. Podle dosavadní úpravy nemá příslušník inspekce oprávnění vyzvat osobu k vydání věci nebo věc odejmout. Navrhovaná změna rovněž umožní příslušníkovi inspekce adekvátně reagovat v počátečních stádiích šetření protiprávní činnosti, kdy je třeba postupovat podle zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů, nikoli podle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), neboť se jedná o stadium před samotným zahájením úkonů trestního řízení a nemusí být ještě zcela zřejmé, zda se jedná o trestný čin či o přestupek.

K bodu 18 (§ 14):

Úprava související s prováděnou změnou zákona o PČR, nutnost legislativně technického a věcného sjednocení.

K bodu 19 (§ 15a):

Institut vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek vychází z § 40 zákona o PČR. Navrhované znění je s ohledem na působnost a úkoly inspekce užší než to, které je v zákoně o PČR. Konkrétně se nepřebírá oprávnění vstupu pro případy týkající se odvracení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti nebo důvodného podezření, že se na místě nachází zemřelý anebo vstup do jiného prostoru nebo na pozemek, je-li důvodné podezření, že se na místě nachází týrané zvíře. Tyto situace se zcela zjevně netýkají působnosti a úkolů inspekce.

K bodu 20 (§ 16):

Úprava související s prováděnou změnou zákona o PČR, nutnost legislativně technického a věcného sjednocení.

K bodu 21 (§ 16a):

Oprávnění inspekce kontrolovat přítomnost alkoholu a jiných návykových látek je novým institutem, který umožňuje příslušníkům inspekce kontrolovat příslušníky a zaměstnance policie, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky a inspekce na přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky. Inspekce bude uvedené oprávnění vždy využívat pouze na základě konkrétních poznatků vůči jednotlivcům, popř. skupinám osob (obdobně je tomu u zkoušek spolehlivosti), rozhodně nebude tento institut sloužit k provádění namátkových kontrol na přítomnost alkoholu nebo jiných návykových látek.

Vzhledem k tomu, že ostatní bezpečnostní sbory a subjekty disponují zákonnými oprávněními, která při vzniku inspekce nebyla promítnuta do jiných právních předpisů, dochází doplněním inspekce k narovnání stávajícího právního vztahu. S ohledem na specifické postavení inspekce v rámci bezpečnostních sborů, kde vystupuje jako policejní orgán, byla zvolena tato právní úprava vypracována ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví.

V současnosti, pokud by inspekce měla zákonný důvod k provedení vyšetření přítomnosti alkoholu a jiných návykových látek u ex lege definovaných osobu musela by žádat o součinnost policii. Což s ohledem na zájmové osoby z řad předmětných bezpečnostních sborů nepředstavuje optimální řešení.

K bodu 22 (§ 22 odst. 1):

Ačkoliv inspekce primárně neplní úkoly ve vztahu k ochraně majetku, nelze vyloučit situaci, zejména s ohledem na postup podle § 4 zákona o GIBS (iniciativa), kdy by příslušník inspekce potřeboval použít donucovací prostředek právě ve vztahu k ochraně majetku. Návrh také reaguje na poznatky z praxe, kdy se příslušníci inspekce dostávají do situací, kdy například osoba, vůči níž realizují úkony, začne být agresivní a ničit majetek. V takových případech se jeví jako vhodné, aby měl příslušník inspekce jasné zákonné zmocnění k použití donucovacích prostředků.

K bodům 23 a 24 (§30 odst. 1 písm. a), § 32 odst. 2 písm. i) a § 32 odst. 2 písm. f)):

Návrh souvisí se zavedením kategorie „jednání, které má znaky přestupku“, obdobně jako je tomu v zákoně o PČR.

K bodu 25 (§ 32 odst. 2 písm. j)):

Legislativně technická úprava v souvislosti se zavedením nových legislativních zkratk.

K bodům 26 a 27 (§ 35 odst. 2):

Navrhuje se upřesnit oprávnění inspekce tak, že se výslovně uvádí možnost vstupu do evidencí Policie České republiky, Celní správy České republiky a Vězeňské služby České republiky také způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup. Zároveň je stanoveno logické omezení pro evidence, u nichž by mohlo dojít k ohrožení plnění úkolů bezpečnostních sborů. Pokud by bezpečnostní sbor objektivně vyhodnotil, že určitá evidence je takovouto evidencí, musí být zachována možnost neumožnit či omezit dálkový a nepřetržitý přístup GIBS do takovéto evidence. Stejně tak platí, že ustanovení nezakládá plošný nárok na GIBS na přístup do veškerých evidencí daného bezpečnostního sboru.

Navrhované ustanovení tak má být jakýmsi doplněním právního základu pro nastavení celého systému předávání informací z evidencí mezi GIBS a určenými bezpečnostními sbory, aby zvolený způsob nejen odpovídal vzájemnému postavení bezpečnostních sborů, ale aby také oboustranně naplňoval požadavky efektivnosti a zákonnosti plnění zákonných úkolů těchto bezpečnostních sborů a eliminoval na nejnížší možnou míru veškerá rizika z tohoto postupu plynoucí.

K bodu 28 (§ 35 odst. 3):

Legislativně technická úprava související pouze se změnou názvů konkrétního základního registru podle zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů.

K bodu 29 (§ 35 odst. 4):

Úprava související se změnou zákona o PČR, nutnost legislativně technického a věcného sjednocení.

K bodu 30 (§ 35 odst. 5):

Inspekce je samostatný ozbrojený bezpečnostní sbor, který se vyčlenil z inspekce Ministerstva vnitra, resp. inspekce Policie České republiky. Původní vazba na Ministerstvo vnitra vyjádřená slovy „...může inspekce prostřednictvím Ministerstva vnitra žádat...“ již aktuálně neodpovídá daným potřebám inspekce. Nová formulace umožní inspekci provádět opatření k evidenční ochraně údajů přímo a nikoli pouze prostřednictvím Ministerstva vnitra.

Samotný pojem „výdej osobních údajů“ se nahrazuje pojmem „provádění opatření k evidenční ochraně údajů“, který právní řád České republiky zná ze zákona o zpravodajských službách České republiky. Sjednocení terminologie přispěje k dosažení žádoucího stavu v oblasti evidenční ochrany údajů, kterou provádí řada státních orgánů za účelem zajištění své bezpečnosti a ochrany svých bezpečnostních aktiv.

K bodu 31 (§ 36 odst. 4):

Úprava související se změnou zákona o PČR, nutnost legislativně technického a věcného sjednocení.

K bodu 32 (§ 37 odst. 2):

Legislativně technická úprava v souvislosti se zavedením nových legislativních zkratk.

K bodu 33 (§ 39 odst. 2):

Úprava související s prováděnou změnou zákona o PČR, nutnost legislativně technického a věcného sjednocení.

K bodu 34 (§ 41 odst. 1):

Legislativně technická úprava v souvislosti se zavedením nových legislativních zkratk.

K bodu 35 (§ 41 odst. 4):

Navrhované ustanovení je potřeba doplnit ve shora uvedeném smyslu, neboť je nezbytné, aby daná úprava výslovně obsahovala možnost využití příslušníka zahraničního bezpečnostního sboru k provedení zkoušky spolehlivosti, přestože

obecný rámec je stanoven v § 54b odst. 2 navrhovaného zákona, kterým se mění zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů.

K bodu 36 (§ 41 odst. 5):

Legislativně technická úprava související s předchozím novelizačním bodem.

K bodu 37 (§ 41 odst. 6):

Navrhovaná úprava vychází z praxe, kdy není vždy technicky možné či prakticky reálné provést obrazový a zvukový záznam, zejména s ohledem na varianty scénářů jednotlivých zkoušek spolehlivosti. Jako příklad lze uvést situace, kdy je prováděno monitorování průběhu zkoušky spolehlivosti na dálku, tudíž nelze objektivně zaznamenat zvuk. Mezi další případy lze obecně zařadit situace, kdy se zkouška spolehlivosti provádí v prostorách, do nichž není možné vnést potřebnou techniku, typicky se může jednat o prostory kam je vstup povolen po průchodu bezpečnostním rámem.

K bodu 38 (§ 41 odst. 8):

Legislativně technická úprava související s novelizačním bodem 35.

K bodu 39 (§ 42 odst. 2):

V rámci plnění úkolů inspekce v souladu s § 2 zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů, mohou nastat situace, kdy se jeví nevhodné obrátit se na policii nebo Ministerstvo vnitra, neboť by tak mohlo dojít ke zmaření účelu využití krycího dokladu. Výše uvedené doplnění je navrhováno za účelem minimalizace možného vyžrazení, která je v případech využití krycích dokladů zcela žádoucí a na místě.

K bodu 40 (§ 47):

Oprava chybného odkazu, která vznikla při zpracování zákona č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů.

K bodu 41 (§ 52 odst. 2):

Navrhované vypuštění ustanovení § 52 odst. 2 sleduje sjednocení právní úpravy s úpravou obsaženou v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Je na místě uvést, že takto nastavený vztah s ohledem na specifické postavení inspekce vůči policii, není systémový a nesleduje žádný účel, který by přispíval plnění úkolů inspekce. Daný postup v celkovém kontextu zpracování osobních údajů v rámci inspekce a plnění jejích úkolů, nemá v obecné rovině oporu v právních předpisech o zpracování osobních údajů.

K bodům 42 a 43 (§ 54 – 54d):

V oblasti mezinárodní spolupráce zákon o GIBS odkazuje na zákon o PČR. Nově se navrhuje vtělit tuto úpravu přímo do zákona o GIBS. Hlavním důvodem

k inkorporování problematiky mezinárodní spolupráce do zákona o GIBS je možnost využití příslušníka zahraničního bezpečnostního sboru k provedení zkoušky spolehlivosti. Tento institut je výlučně v pravomoci inspekce a jde tedy nad rámec zákonné úpravy v zákoně o PČR.

Dalším důvodem je negativní zkušenost, kdy došlo k vložení nového odstavce 5 v § 92 zákona o PČR, ale nedošlo už k legislativní úpravě odkazu v zákoně o GIBS. Tím se odkaz stal fakticky nepoužitelný.

Na druhou stranu se nepřebírá ustanovení, podle kterého je příslušník zahraničního bezpečnostního sboru oprávněn pokračovat v pronásledování osoby i na území České republiky. Tato úprava je výlučná pro působnost Policie České republiky.

K bodům 44 až 47 (§ 56):

Návrh, který jednak reaguje na nesystémovost stávající právní úpravy, která ukládá inspekci přijímat a řešit podání, týkající se jakýchkoli nedostatků v činnosti bezpečnostního sboru, tedy podání, která mají být primárně v působnosti kontrolních orgánů jednotlivých bezpečnostních sborů. Taková podání nespádají do působnosti inspekce, protože každý se může obrátit na příslušný bezpečnostní sbor, kterého se dotčený postup týká. Na inspekci se mají osoby obracet primárně s podáními, která svědčí o možném spáchání trestného činu, na čemž návrh nadále nic nemění.

K bodům 48 až 50 (§ 57 – 57c):

Smyslem úpravy je zpřesnění mechanismu kontroly činnosti inspekce a vytyčit jednak povinnosti inspekce při poskytování součinnosti kontrolnímu orgánu a jednak stanovit přesnější oprávnění a limity působnosti kontrolního orgánu.

Navrhuje se, aby kontrolní komise měla oprávnění seznamovat se s vnitřní strukturou inspekce, informacemi týkající se rozpočtové problematiky a souhrnnou informací o činnosti inspekce. Nově se upřesňuje, že ředitel GIBS předkládá kontrolní komisi souhrnnou informaci o činnosti inspekce obsahující počet a zaměření případů a věcí, v nichž je inspekce činná a také informaci k vyhodnocení zkoušek spolehlivosti. Uvedenými souhrnnými informacemi se rozumí zejména informace k jednotlivým případům korupčního jednání, k úniku informací, k použití donucovacích prostředků nebo zbraně, jejichž následkem byla újma na zdraví nebo smrt, k použití nepřiměřeného násilí, brutality, mučení a nelidského a jiného krutého zacházení apod. Dále se zavádí oprávnění inspekce neposkytnout takové informace, které by mohly zmařit plnění úkolů inspekce, nebo které podléhají mlčenlivosti. Explicitně se umožňuje kontrolnímu orgánu vstupovat do objektů inspekce. Zavádí se také povinnost mlčenlivosti pro členy kontrolního orgánu, včetně postihu za její nedodržení.

K bodům 51 až 53 (§ 58 odst. 1 písm. b) a c):

V souvislosti s novým oprávněním příslušníků GIBS nosit služební stejnokroj je nutné zavést opatření, obdobně jako je tomu u policistů, které bude řešit možné zneužití či

zaměnitelnost služebního stejnokroje či jeho součástí osobami, které k jeho užívání nejsou oprávněny.

K bodu 54 (§ 60):

Příslušníci GIBS vykonávají službu v občanském oděvu nebo v občanském oděvu s vnějším označením inspekce. Považujeme za vhodné, aby příslušníci GIBS měli možnost využívat i služební stejnokroj, a to zejména pro slavnostní, společenské, či jiné vhodné služební příležitosti související s výkonem služby. Zavedení služebního stejnokroje pro příslušníky GIBS nepovede k potřebě navýšení rozpočtové kapitoly GIBS, toto bude pokryto z již rozpočtovaných prostředků určených k tomuto účelu tzv. ošatné. Tato změna nebude proto mít žádný vliv na státní rozpočet. Dále se zavádí se zákonné zmocnění k vydání nařízení vlády, kterým se nově stanoví vzor průkazu zaměstnance a vzor služebního stejnokroje.

K bodu 55 (§ 63 písm. b)):

Návrh související s prováděnou změnou zákona o PČR. Upravuje se využití konkrétních oprávnění ve vztahu k přestupkovému jednání, které má znaky přestupku. Jednání, které má znaky přestupku dosud nespadlo pod pojem přestupku tak, jak je definován § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky, což může působit komplikace příslušníkům inspekce, kteří se mohou dostat do situace, kdy bude potřebné řešit takové jednání příslušníků inspekce ještě před zahájením formálního řízení.

K bodům 56 a 57 (§ 63 písm. c) a f)):

Úprava související s prováděnou změnou zákona o PČR, nutnost legislativně technického a věcného sjednocení.

K bodům 58 až 60 (§ 66):

Platná právní úprava stanoví, že povinnosti mlčenlivosti podle zákona o GIBS se nelze dovolávat vůči policejnímu orgánu, státnímu zástupci, soudu a vůči kontrolnímu orgánu. Policejním orgánem je však nejčastěji Policie České republiky, resp. její útvary. Problematické je, pokud příslušník nebo zaměstnanec inspekce má např. podat vysvětlení Policii České republiky jako policejnímu orgánu ve věci týkající se činnosti inspekce. Podle současné dikce se nemůže zaměstnanec nebo příslušník inspekce dovolávat povinnosti mlčenlivosti vůči policejnímu orgánu. Podáním takového vysvětlení ale může dojít k vyrazení citlivých informací, které se týkají konkrétního případu nebo obecně některých principů fungování inspekce.

Nově se tedy navrhuje specifikovat policejní orgán ve smyslu § 12 odst. 2 písm. i) trestního řádu, tedy pověřený orgán GIBS v řízení o trestných činech příslušníků a zaměstnanců inspekce.

Dále se navrhuje, aby ředitele inspekce mohl zprostit mlčenlivosti pouze předseda vlády. Podle § 2 odst. 2 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních

sborů je nadřízeným ředitele inspekce předseda vlády. Možnost delegovat pravomoc zprostit ředitele inspekce mlčenlivosti na jiného člena vlády se proto jeví jako nesystémovou.

K bodu 61 (§ 67):

Nově se navrhuje, aby se zaměstnanec inspekce a zaměstnanec bezpečnostních sborů spadajících do působnosti GIBS včetně zaměstnance jim nadřízených ministerstev nemohl dovolávat povinnosti mlčenlivosti podle § 303 zákoníku práce. V praxi se ukazuje, že nejen zaměstnanci Vězeňské služby České republiky a Celní správy České republiky mohou disponovat údaji potřebnými k plnění úkolů inspekce. Je proto žádoucí, aby vůči inspekci nebyli vázáni povinnostmi mlčenlivosti i ostatní zaměstnanci, tedy zaměstnanci GIBS, policie a rovněž zaměstnanci nadřízených ministerstev jednotlivých bezpečnostních sborů.

K části druhé – změna zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti

K § 77 odst. 3:

V souvislosti s nově zakotveným postupem GIBS, která může subjektům uvedeným v § 54 poskytovat utajované informace i bez souhlasu Národního bezpečnostního úřadu a mimo Ústřední registr utajovaných informací, je nutné upravit také uvedené ustanovení a zahrnout do něj právě GIBS.

K části třetí – změna zákona o prekursorech drog

K bodům 1-3 (§ 2 odst. 2, § 5 odst. 2 a § 21 odst. 2):

Pro účely nakládání s prekursory drog (látkami kategorie 2) je nutné, aby GIBS disponovala zvláštní licencí podle tohoto zákona. Zároveň se stanoví povinnost podat u Ministerstva zdravotnictví žádost o zvláštní registraci.

K části čtvrté - změna zákona o zadávání veřejných zakázek

K § 219 odst. 1:

Navrhovaná právní úprava má za cíl odstranit rozpor mezi § 3 odst. 2 písm. c) zákona o registru smluv a § 219 ZZVZ a dále má za cíl podpořit výkon k naplnění základních zákonných úkolů GIBS, které jsou stanoveny v ustanovení § 2, kdy úkolem GIBS je vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník Policie České republiky, celník, příslušník Vězeňské služby České republiky anebo příslušník GIBS, zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v Policii České republiky nebo v GIBS, nebo zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v Celní správě České republiky anebo Vězeňské službě České republiky, pokud trestný čin byl spáchán v souvislosti s plněním jeho pracovních úkolů. Dále úkolem GIBS je vyšetřovat trestný čin příslušníka Policie České republiky, celníka, příslušníka Vězeňské služby České republiky nebo zaměstnance České republiky zařazeného k výkonu práce v Policii České republiky a zaměstnance České republiky zařazeného k výkonu práce v Celní správě České republiky nebo Vězeňské službě České republiky, pokud trestný čin byl spáchán v souvislosti s plněním jeho pracovních úkolů. Rovněž úkolem GIBS je u osob výše uvedených provádět zkoušku spolehlivosti. Zejména podle ustanovení § 12 odst. 2 písm. b) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestního řádu), je GIBS policejním orgánem. S ohledem na ex lege definované zájmové osoby (pachatele z řad bezpečnostních sborů), které disponují exkluzivním know-how vyšetřovacích metod a postupů je na místě, aby činnost GIBS za účelem úspěšného plnění zákonných úkolů byla co nejvíce zakryta ve vztahu k těmto pachatelům.

K části páté - změna zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

K bodům 1 a 2 (§ 21 odst. 1, § 22 odst. 1 a § 24):

V souvislosti s novým oprávněním GIBS kontrolovat příslušníky a zaměstnance Policie České republiky, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky a inspekce na přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky je nutné zohlednit toto oprávnění také v tomto věcně příslušném právním předpisu.

K části šesté - účinnost

Počítá se s nabytím účinnosti zákona k 1. lednu 2025.

V Praze dne 22. listopadu 2023

Předseda vlády:

prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.

podepsáno elektronicky

1. místopředseda vlády a ministr vnitra:

Mgr. Bc. Vít Rakušan

podepsáno elektronicky